

Autoritářství & poslušnost vůči autoritě

POL363 4. 4. 2016

Role osobnosti

- Dominantní téma po WWII
- Otázky ohledně kořenů autoritářství
- Existují predispozice k fašismu?

Osobnost

- Predispozice determinující postoje, hodnoty, chování atd..
- Pravidelnosti v tom, jak lidé reagují na nejrůznější stimuly
- Unikátní pro každého jedince
- Stabilní v čase
- Ovlivňuje chování i postoje

Autoritářská osobnost

- Adorno, Frenkel-Brunswick, Levinson, & Stanford 1950 (Berkeley)
- *The Authoritarian Personality*
- Psychoanalytický přístup
- Existuje forma osobnosti, která je autoritářská
- Jsou v USA lidé s fašistickými dispozicemi?

Autoritářská osobnost

- Autoritářství vychází z konfliktů v dětství
- Přísná výchova vede k potlačování pudů
- V důsledků trestů se děti těmto pudům vyhýbají
- Závislost na autoritě

Autoritářská osobnost

- Studie v Kalifornii
- Kvantitativní i kvalitativní data
- Rozhovory a klinické testy
- Konstrukce několika škál
- sklon k fašismu měří tzv. F-škála
 - Měření předsudků a sklonů k fašistickým myšlenkám

Autoritářská osobnost

- Konvencionalismus
- Autoritářská submise
- Autoritářská agrese
- Aniintracepce
- Pověřčivost a stereotypičnost
- Drsnost a síla
- Destruktivita a cynismus
- Projektivita
- Sexualita

Kritika

- Co levicoví autoritáři?
- Chybná konstrukce škály
- Omezený vzorek
- Nekontrolují možné intervenující proměnné
- Martin 2001 – celý koncept je chybný, co lidé, kteří jsou uprostřed?
- Problematická je psychoanalýza

Pravicové autoritářství

- Bob Altemeyer (1981, 1988, 1996)
- *Right-Wing Authoritarianism RWA*
- Analýza postojů
- Překonává psychoanalýzu
- Snaha vyhnout se chybám Autoritářské osobnosti

Pravicové autoritářství

- Autoritářská submise
- Autoritářská agrese
- Konvencionalismus

- Měření pomocí Likertovy škály
 - 30 položek v obou směrech
 - Snaha o vysokou míru konsistence měření (podle něj to F-škála nedělá)

RWA

- Zdroj: geny i socializace
- Je to psychologický rys, nikoliv politický – funguje bez ohledu na politický kontext

RWA

- Autoritáři:
 - Podporují nezákonné akty vlády
 - Méně podporují práva a svobody
 - Méně citliví k porušování práv ze strany autority
 - Měkčí tresty pro autority
 - Tvrdší tresty pro devianty/lidi porušující zákon
 - Více etnocentričtí
 - Nepřátelští k homosexuálům
 - Spíše přijímají tradiční náboženské postoje
 - Spíše jako fundamentalisté
 - Tradiční gender role
 - Konformní k sociálním normám
 - Tendence k sociálnímu konzervatismu
 - Blíže k politické pravici

RWA

- Nekritické přijímání autority
- Přijímají protichůdná fakta
- Svět jako nebezpečné místo
- Spíše zpochybňují argumenty nesouhlasící s jejich postoji, nezpochybňují to, čemu věřit chtějí

Stenner 2005

- Autoritářská dynamika
- Autoritářství v kontextu prostředí
- Existují katalyzátory autoritářství
 - Normativní hrozby (ohrožení identity naší skupiny, ohrožení pocitu jednoty)
- V období normativních hrozeb více autoritářské postoje k rasové diverzitě, politickému nesouhlasu a morální deviaci
- Jiná konceptualizace než Altemeyer (k čemu se mají vychovávat děti?)

Perrin 2005

- Analýza dopisů do redakcí novin v USA po 9/11
- Vzestup autoritářství ale i antiautoritářství
- Autoritářství a antiautoritářství jsou součástí politické kultury, projevují se společně

Sociálně dominantní orientace SDO

- Pratto, Sidanius, Stallworth, & Malle 1994
- Chtějí pochopit opresi vůči skupinám
- Minimalizace skupinových konfliktů vytvořením konsensu o dominantních ideologiích, které udržují nerovnost.
- Mýty legitimizující hierarchii
- Stabilizace a normalizace oprese skupin
- Některé mýty naopak egalitářské – co vede k jejich odmítání?

SDO

- do jaké míry člověk chce, aby jeho skupina dominovala ostatním
- Postojová orientace, 14 položek na škále
- Jak chceme organizovat vztahy ve společnosti?
- Lidé s vysokým skórem SDO jsou pro hierarchickou organizaci
- Určuje ochotu brát na sebe určité role (hierarchické)

Sociální dominance

- Vyšší u mužů
- Tendence k sociálnímu konzervatismu
- Patriotismus
- Kulturní elitářství
- Etnické předsudky
- Sexismus
- Politicko-ekonomický konzervatismus
- Podpora armády

Duální model

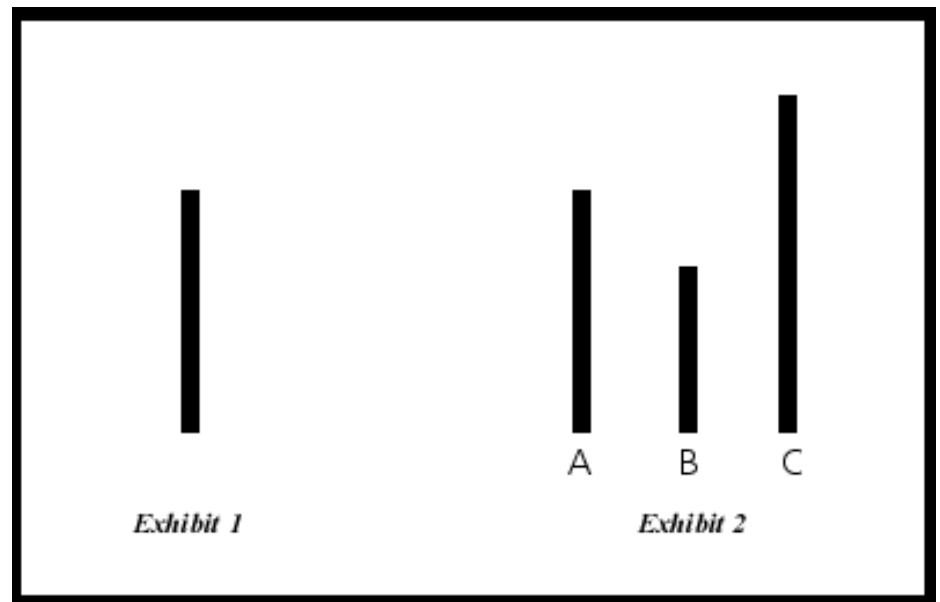
- J. Duckitt
- RWA i SDO jsou podobné ale ne stejné, vyjadřují různé motivace k předsudkům
- RWA: požadavek větší společenské bezpečnosti, determinován tendencí ke konformitě a názorem, že svět je nebezpečné místo
- SDO: spíše soutěživý prvek, vede k tendenci o sociální dominanci nad ostatními skupinami. Negativní spíše k podřízeným skupinám

Postoje k imigraci

- Různé typy motivace k předsudkům vůči imigrantům
- Různé typy předsudků
 - RWA: souvisí s kriminalitou
 - SDO: souvisí s ekonomickými tématy (Cohrs a Stelz 2010)
- RWA: negativní postoje k imigrantům kvůli strach z nedostatečné asimilace, odporu převzít společenské normy
- SDO: strach, že se asimilují a smažou rozdíly

POSLUŠNOST AUTORITĚ

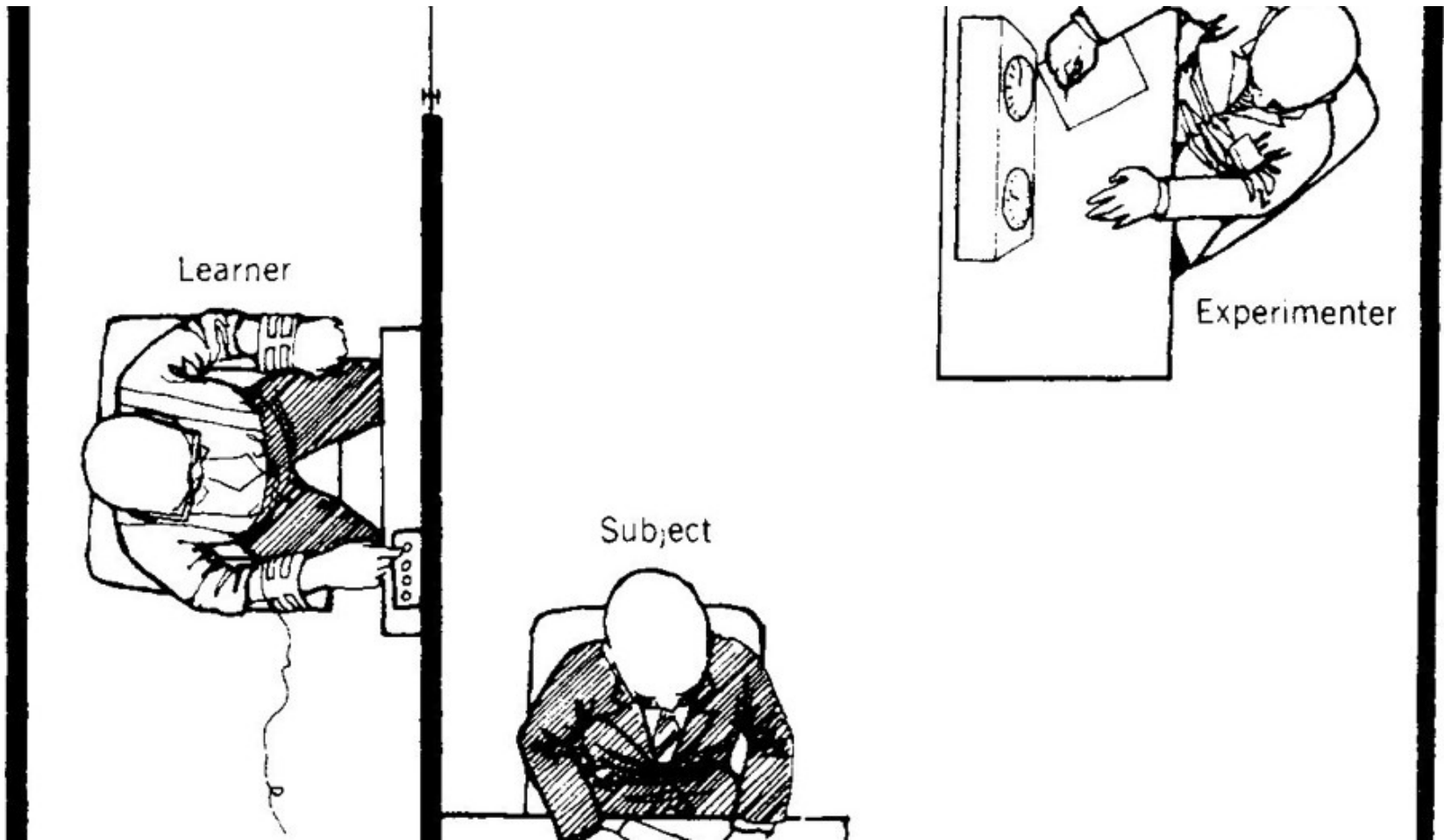
- Stanley Milgram
- Sociální psycholog, téma poslušnosti
- Vychází z poznatků o konformitě Salomona Asche

Milgram

- Jak funguje konformita?
- Chtěl vědět, jak daleko jsou lidé schopní zajít, když jim autorita říká, ab udělali něco proti vlastním predispozicím
- Umisťuje subjekty do situace, ve které se jejich predispozice oslabují

Milgramův experiment

Milgramův experiment

- Predikce psychiatrů a psychologů
 - 0,125 % participantů bude ochotných dát maximální šok
 - Průměrný maximální šok 125 V

Milgramův experiment

- Ve skutečnosti:
 - 63 % participantů jdou až do maxima (450V)
 - Průměrný maximální šok: 375 V

Experiment #11

- Možnost zvolit šok:
 - Průměrný maximální šok = 75 V
 - 1/40 subjektů zvolil 450 V (3%)

Experiment #8

- Ženy:
- 65 % vydrželo až do maxima 450 V
- Průměrný maximální šok = 375 V

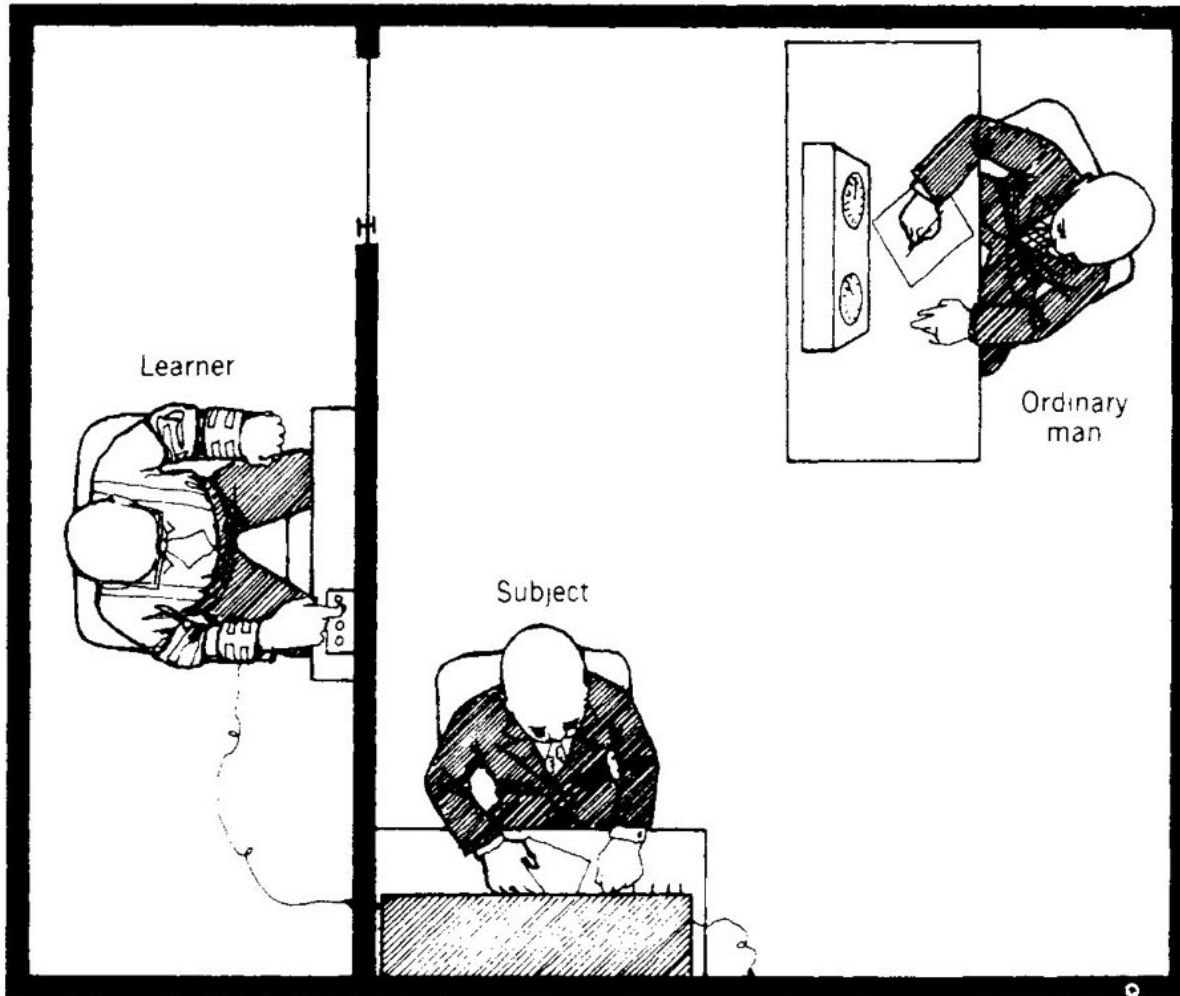
Experiment #3

- Oběť ve stejné místnosti:
 - 16/40 (40 %) vydrželo až do maxima 450 V
 - Průměrný maximální šok = 315 V

Experiment #4

- Kontakt s obětí
 - 12/40 (30 %) vydrželi až do maxima 450 V
 - Průměrný maximální šok = 270 V

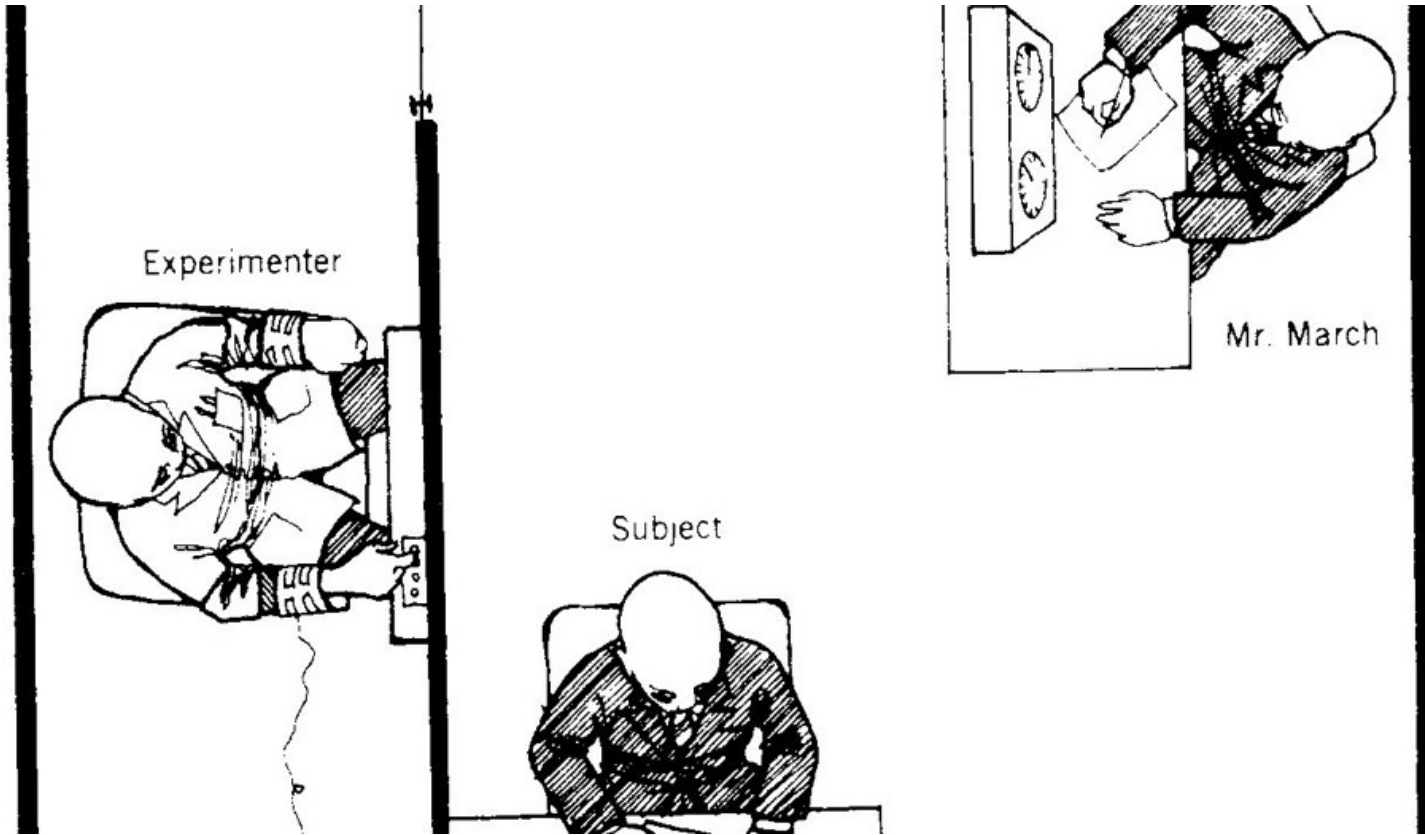
Experiment #13

Experiment #13

- Místo experimentátora obyčejný člověk
- 4/40 (20 %) vydrželi do maxima 450 V
- Průměrný nejvyšší šok = 240

Experiment #14

Experiment #14

- Experimentátor v roli Learnera, výměna rolí
- 0/40 ochotno dát 450 V
- Průměrný nejvyšší šok = 150 V

Milgram

- Člověk je schopen se podřídít autoritě, i když je to proti jeho nejlepšímu úsudku
- Není to rys osobnosti
- Je to dáno situací, ve které se člověk ocitne
- Adorno a ostatní se mýlí
- **Člověk poslouchající autoritu necítí odpovědnost za své činy**

Milgram

- Jaká je role prostředí?
- Co tedy vede lidi k poslušnosti?
- Co je atributem authority?
- Subjekty byly ujištěny, že to není nebezpečné. V genocidě je to naopak.
- O čem vypovídá těch 35 %, kteří neuposlechli
 - Tomu se nevěnuje
 - Evidentně jejich predispozice jsou silnější než situace

Replikace

- 9 replikací 1960s-1970s
- Průměrná poslušnost = 61 %
- 2007 televizní semi-replikace, stejné výsledky jako Milgram
- Německo 1970: poslušnost = 85 %, jsou Němci více poslušní?

- <https://www.youtube.com/watch?v=1HcMWInTtFQ>